

תקשורת דיגיטלית

התנהלות הגנת ברשתות חברתיות וקהילות שיתופיות

מאז ומעולם מוקף האדם בשבילים. שביל עפר, שביל סלול, שביל להולכי רגל ועוד. כולם שבילים המובילים למקומות שונים, לפעמים מוכרים ולפעמים חדשים. בדרך כלל, לקראת הליכה בשביל מסוים אנו מניחים את עצמנו, מבררים מה אנחנו צריכים לעשות על מנת לנוע בו בבטחה. בכל שביל ובכל דרך אנו מסגלים לעצמנו הרגלי תנועה מיטביים. במהלך ההליכה אנו זוכרים גם להתבונן בסביבה, להתפעל, לקבל השראה וגם לשמור על עצמנו. בכל דרך ובכל שביל אנו מאמצים לעצמנו דרכי התקשורת עם הסביבה ועם עוברי אורח שפגשנו בדרך.

בסוף שנות ה-90 של המאה ה-20 נוסף בחיינו שביל נוסף – השביל הווירטואלי: שביל האינטרנט והרשתות החברתיות, הנמצא באופן מטאפורי בדרך אל הגן וממנו וגם בתוכו. במסמך זה נעסוק בשני נושאים עיקריים:

1. התקשורת ברשתות החברתיות של הצוותים החינוכיים וההורים בהקשר החינוכי.
2. התפקיד החינוכי של הגנת בשימוש באינטרנט עם ילדי הגן

א. מקומה של הגנת ברשתות חברתיות וקהילות שיתופיות

(לצורך הבהרת העקרונות נציין שתי רשתות חברתיות נפוצות כיום (Facebook, WhatsApp), יחד עם זאת עקרונות אלו חלים על כל שימוש ברשת חברתית אחרת).

1. תפקיד עובד ההוראה: תפקיד גנת הבוחרת לפעול ברשת הוא להעניק להורים מסגרת בטוחה לשיתוף

מידע ולדיונים רלוונטיים לקהילת הגן, תוך שמירה על צנעת הפרט.

ברשתות החברתיות תשתמש הגנת בהגדרות המציעות ערוץ תקשורת ממנה לקהילה

ברשת החברתית Facebook, תפתח הגנת 'דף קהילה' להורי הגן או לחילופין לפתוח חשבון אחר המיועד אך ורק לנושאי הגן.

ברשת החברתית WhatsApp תשתמש הגנת 'ברשימת שידור' ולא ב'קבוצת דיון' תוך הגדרת המטרה, התוכן וזמני ההפצה של מסרים בסביבה זו לחברים ברשימה.

"הגנת בגן פתחה קבוצת ווטסאפ. היא שולחת תמונות כל היום. אם הגנת כל הזמנת מצלמת.. מתי היא פועלת עם הילדים?"

הפעילות ברשתות החברתיות תהיה לא בזמן פעילות עם הילדים והיא אינה מחליפה דיונים של קהילת הגן אשר מתקיימים במסגרת אספות הורים, ימי הורים, שיחות אישיות ובמפגשי פנים אל פנים.

"ראיתם את השמלה של הגננת שלנו בחתונה של אחותה....?"

2. **גבולות הפרטי והמקצועי:** ברשת מתקיימות אינטראקציות באופן שוטף ובמקביל לפעילויות נוספות. מאפיינים אלה תורמים לטשטוש הגבול בין הפרטי למקצועי, בין ההולם לבלתי-הולם ובין הקשרים שונים. ברשת החברתית הגננת תפריד בין הפרטי למקצועי. הגננת תצור לעצמה דף נפרד להקשר החינוכי.

"הגננת החליטה כי היא מפרסמת מידע בדף הפייסבוק של הגן. אבל אני לא משתמש בפייסבוק אז המידע לא מגיע אליי"

3. **תקשורת שוויונית:** גננת צריכה לקיים תקשורת שוויונית עם ההורים. יש לקחת בחשבון שרק חלק מההורים משתמשים ברשתות חברתיות. במקרה כזה על הגננת לוודא כי המידע המפורסם בערוצים אלה מגיע לכל ההורים. אפשר לעשות זאת באמצעות פנייה אישית, שיחת טלפון, דוא"ל שבועי, מכתב מודפס או מכתב בלוח הורים.

4. **הימנעות ממסרים שיווקיים:** ההכרה ברשת החברתית והגליטימציה לשימוש בה עלולות להפוך את מערכת החינוך לשותפה של הרשת החברתית בפעילויות העסקיות שלה על כל המשתמע מכך, כולל הסכמה למודל המימון של הרשת החברתית שלפיו קיים שימוש במידע אישי של המשתמשים בה, ועלולה להיות הפרה של צנעת הפרט (ראה סעיף 3.7-57 בחוזר הוראות הקבע ט/3(א), "האיסור הכללי לשלב פרסומת מסחרית במוסדות החינוך והתנאים לקבלת היתר בתנאים מסוימים").

"רוצה לשתף: גיסי פתח עסק חדש למכירת ציוד ספורט. ברחוב ויצמן בעיר..."

5. **נגישות וזרימת מידע:** התקשרויות ברשתות החברתיות

מאופיינות בצמצום מנגנוני בקרה, בזרימת מידע ובחשיפה מהירה של תכנים. תנאי הסביבה חופשיים ופתוחים ונעדר חוזה ברור על הנושאים, על התכנים ועל תפקידם ועל אחריותם של המשתתפים.

לפיכך, באסיפת ההורים מומלץ לתאם תוכן רלוונטי וקוד אתי של קהילת הגן בנוגע לפרסום מידע ובעיקר תמונות וסרטונים ברשת האינטרנט. הקוד האתי צריך להציג דרכי התנהלות בקהילה ולבסס דרכי דיאלוג להמשך (בין גננת להורים, בין ההורים עצמם) בעקבות מצבים משתנים כמו מעבר ממצב של נוחות לאי נוחות בעקבות פרסום. לדוגמא: הורה המרגיש, אחרי תקופה, וגם לאחר מתן אישור, כי תמונה שפורסמה מבישה או פוגעת יוכל לבקש הסרת פרסום ובקשתו תענה. לפניכם רעיון [לסדנה בנושא: בניית קוד אתי בתקשורת מקוונת בגן הילדים](#)

אנו הורי הגן
מחליטים
בזאת....

ב. התפקיד החינוכי של הגננת בשילוב האינטרנט בגן עם הילדים

- ✓ חשיפה למדיה בצורה מבוקרת, במידתיות, להשראה, לאיסוף מידע, לפעילות בסביבות תואמת התפתחות.
- ✓ מודעות וגילוי אחריות לאינטרסים, למידע עדכני ולא עדכני, הולם ולא הולם.
- ✓ הכרה בהתנגשות ערכים. מצד אחד בין נגישות מהירה ומצד שני חשיפה למידע לא תואם התפתחות עבור ילדי הגן.
- ✓ חיפוש תמונות ברשת האינטרנט. חיפוש מידע ייעשה עם הגננת ורק לאחר בדיקה מקדימה של הגננת את התוצאות חיפוש.
- ✓ הפצה מושכלת – על הגננת להכיר את חוקי זכויות יוצרים [המוצגים ומתעדכנים באתר משרד החינוך](#).

[הנחיות פדגוגיות נוספות אודות שילוב האינטרנט בגן ניתן למצוא באתר האגף לחינוך קדם יסודי.](#)

הנחלת ערכים הנגזרים מההתנהלות במרחבי הרשת חשוב שתעשה באופן שיטתי ומתוך מתן דוגמה אישית של הצוות החינוכי.

לשיתוף מחוויות ותוצרים מסדנת הורים וכל פעילות אחרת ניתן לשלוח לדלית סהרון

dalitsa@education.gov.il

קישורים למסמכים מרכזיים העוסקים בנושא רשתות חברתיות:

באתר האגף לחינוך קדם יסודי: [אתיקה ומוגנות ברשת האינטרנט](#) (עפ"י חוזר מנכ"ל הותאם והורחב לצרכי מחנכות הגיל הרך)

[חוזר מנכ"ל \(תשע"ג\) שימוש ברשתות החברתיות ובקהילות שיתופיות ברשת במערכת החינוך](#)

[אתר המרכז את כלל הפעילות כלל האגפים במשרד החינוך בשבוע זה](#)

מידע זה הופץ במסגרת שבוע לאומי **לגלישה בטוחה ברשת האינטרנט - תשע"ו**

השבוע הלאומי לגלישה בטוחה ברשת האינטרנט הינו שבוע שיא במערך הפעילויות המתקיימות במוסדות החינוך בארץ לכל אורך השנה. האירוע מתקיים בזיקה ל**יום האינטרנט הבטוח הבינלאומי** (SID) אשר חל מדי שנה בחודש פברואר ביותר מ-100 מדינות ברחבי העולם.

כמדי שנה, השבוע הלאומי לגלישה בטוחה מוקדש לשימוש בטוח, נכון ואחראי באינטרנט בקרב ילדים ובני נוער בישראל. בשנת תשע"ו התמקד השבוע הלאומי בנושא: **"30 שניות למחשבה לפני שיתוף והפצה"**. יום זה הוקדש להכרת נורמות התנהגות ראויות הקשורות לשיתוף והפצה של מידע.

כתבו:

מיכל עוז, מדריכה ארצית ביחידה לאקלים מיטבי וצמצום אלימות ורכזת מחוזית של היעוץ בגיל הרך, אגף שפ"י, מנהל פדגוגי דלית סהרון, מדריכה ארצית מרכזת מדיה דיגיטלית בגן, האגף לחינוך קדם יסודי, מנהל פדגוגי

קראו העירו:

עינב לוק, מנהלת אגף תוכניות סיוע ומניעה, השרות הפסיכולוגי הייעוצי, מנהל פדגוגי אורה גולדהירש, מנהלת היחידה לטיפול בפרט, האגף לחינוך קדם יסודי, מנהל פדגוגי